

Josep M. Sanmartí

DES D'EL RETIRO

García Damborenea fa nàixer el PSOE bis

Un obscur militant basc del PSOE ha protagonitzat i dirigit la primera escissió que ha patit el PSOE des dels temps del PSOE-històric i del PASOC. Des del punt de vista polític i electoral no sembla que a primera vista el nou partit Democràcia Socialista hagi de tenir molta repercussió, però el fet és molt important en tant que trenca per primera vegada la fèrria unitat del partit governant. Fins ara les dissidències dins del PSOE s'havien resolt sempre amb solucions individuals, com per exemple la de Pablo Castellano o la de Francisco Bustelo, que se n'anaren a IU, o bé amb la retirada a la vida privada, vegeu el cas de Rafael Escudero. Cap d'ells no va intentar arrossegar altres nuclis del partit, ni havien intentat constituir una força política paral·lela.

Ricardo García Damborenea, un metge basc, va començar a destacar a finals dels anys 70 pels seus atacs ferotges als nacionalistes bascs, als quals acusava de simpaties cap el terrorisme d'ETA. Les seves crítiques en un llenguatge desmesurat van provocar les dolgudes protestes del PNB, llavors el màxim representant del nacionalisme basc, però van plaure a la direcció estatal del PSOE, que les va abonar. García Damborenea tenia a favor seua una actitud dura en la lluita antiterrorista, que connectava directament amb la política que s'aplicava des de Madrid. Els seus atacs al nacionalisme basc per la seva tebiesa contra la violència etarra li van valdre una imatge de polític incorruptible, valent i decidit, imatge que ell ha conreat fins al darrer dia. En aquells moments al PSOE li venia com anell al dit aquell bocamoll que denunciava sense diplomàcies de cap mena les vergonyoses complicitats que certs cercles nacionalistes mantenien amb la lluita armada amb l'esperança de conquerir noves competències esta-

tutàries. Ningú del PSOE va atendre, per tant, les queixes de, per exemple, Miguel Unzueta sobre les acusacions que García Damborenea els feia a Euskadi.

Aquest llenguatge estripat i demagògic ben vist per la direcció socialista va anar convertint García Damborenea en una figura entre els cercles de l'esquerra espanyolista a Euskadi, especialment a Biscaia, on arribà a tenir el control provincial del Partit Socialista d'Euskadi. A Txiqui Benegas l'actuació de García Damborenea li va anar bé per reconvertir el PSE en un partit obertament antinacionalista, sempre amb l'argument que el nacionalisme era la cobertura ideològica i política dels terroristes d'ETA. Ja diputat a Madrid, García Damborenea va complir brillantment el seu paper d'infanteria antinacionalista, o més ben dit de legionari que es distingia per les seves càrregues a la baioneta contra el PNB.

Fins que les coses van començar a canviar. El PNB es va posicionar obertament contra la violència i el govern central acceptava la idea d'entaular negociacions amb ETA i altres mesures com el reinseriment dels presos a la societat civil mitjançant unes condicions míni-

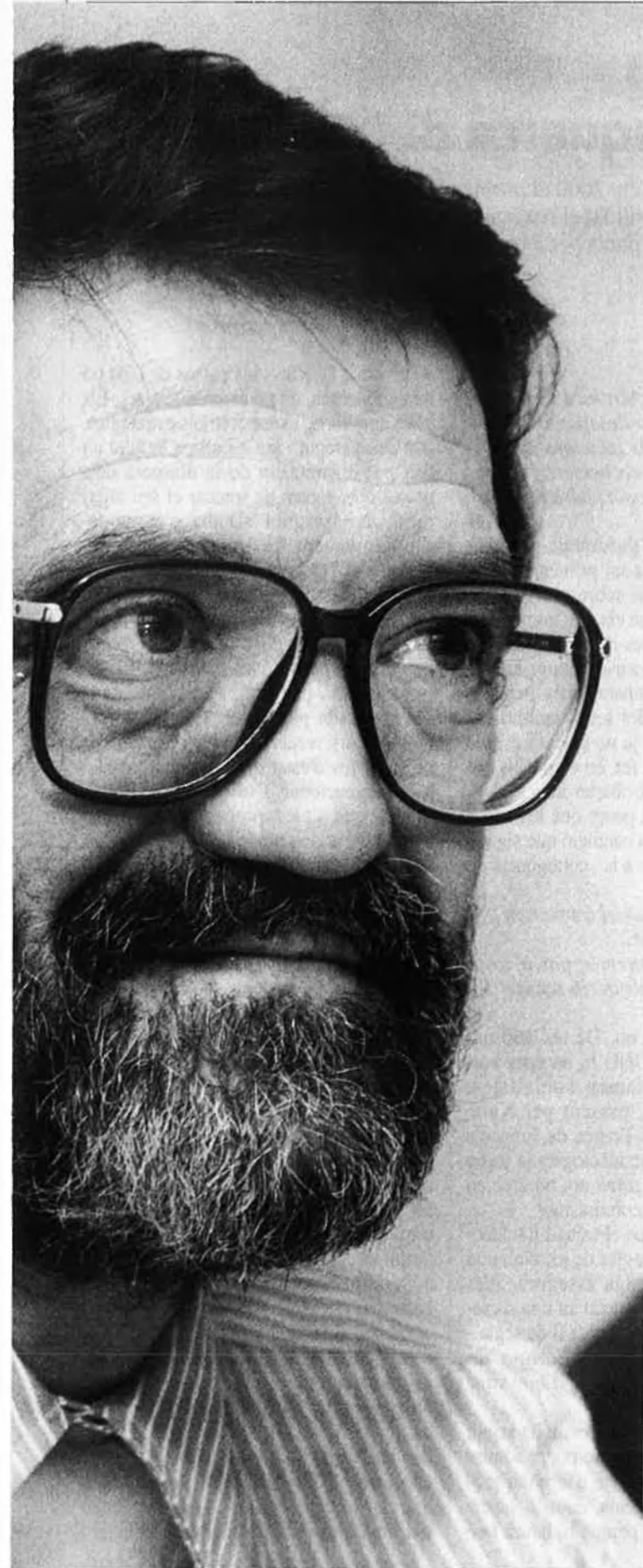
mes. La pacificació d'Euskadi ja depenia més de les subtilitats polítiques que no d'actituds presumptament valeroses, però escassament assenyades i molt inoportunes. Dit d'una altra manera, García Damborenea ja no interessava.

L'home de la UGT

El pacte de govern entre el PNB i el PSE el 1986 va deixar definitivament descol·locat el nostre heroi, que es va trobar sense feina. I va començar a buscar-ne a les rodalies de la UGT, quan l'enfrontament entre el partit i el sindicat es plantejava obertament i cruament. García Damborenea va continuar fent allò que sabia fer, només allò que sabia fer: criticar. En la pugna entre la UGT i el PSOE va prendre partit obertament a favor de les posicions del primer, fins al punt que en el darrer congrés del PSOE, les seves ponències van ser considerades com la veu del sindicat dins del partit.

El problema era que el dirigent basc no tenia crèdit fora de Biscaia. Els seus constants excessos verbals i la seva manca de tacte polític van impedir que les seves denúncies, sovint encertades, tinguessin un ressò ampli entre els militants socialistes. García Damborenea no ocupà mai càrrecs de relleu ni dins de l'Administració (central o autònoma), ni dins del partit. No va passar de secretari general del PSE de Biscaia, ni de diputat. Això mateix li va valdre

Manifest de la

la imatge de màrtir, de profeta perseguit pel poder per la veritat sense embuts, ni dissimulació. Però cada vegada era un personatge més incòmode pels dirigents socialistes. Les maniobres de José Luis Corcuera, de Txiqui Benegas i de Ramon Jáuregui li van fer perdre el control de Biscaia i el 1989 no va entrar en les llistes a candidats al Congrés de Diputats pel PSE. El senyal ja era clar: el PSOE ja no se'n fiava d'aquest personatge, l'ofici del qual era fuetejar sense pietat.

García Damborenea va contestar el seu bandejament progressiu i va formar un corrent intern dins del PSOE. La cúpula del PSOE té pànic als corrents d'opinió interns, i bé que ho poden dir els seguidors d'Esquerra Unida, que malgrat tot s'han mostrat sempre molt disciplinats. Ara bé, un corrent d'opinió en mans de García Damborenea era més que un corcò a l'orella, era molt més que una veu crítica però raonable. Per Alfonso Guerra, Txiqui Benegas i els seus companys d'executiva, Democràcia Socialista, que així es deia el corrent, era una amenaça de desestabilització des de dins. De manera que des del primer dia van acusar els seus dirigents de fer una labor fraccional, prohibida pels estatuts. No ho van poder provar, però els excessos verbals de García Damborenea els van donar l'altre motiu per actuar disciplinàriament. Fins que a finals d'abril García Damborenea va ser suspès de militància per dos

anys a conseqüència de les seves declaracions contra el partit i els seus dirigents.

Damborenea va interpretar aquesta mesura com una ruptura i anuncià que es donava de baixa del partit. Ell mateix va tirar cortines de fum sobre la possibilitat de crear un partit nou, fet a la seva mesura.

El partit Democràcia Socialista

Tres o quatre dies després i per sorpresa, 16 caps de Democràcia Socialista trenquen el carnet del PSOE i avalaven davant del registre del Ministeri de l'Interior la inscripció d'un nou partit amb el mateix nom que l'ex-corrent intern del PSOE. García Damborenea reivindicava per a aquest partit la democràcia interna i la pura pràctica que havia perdut el PSOE. Democràcia Socialista vol ser un PSOE bis, sense els seus defectes personalitzats en una direcció autoritària i tecnocrata no socialista.

La decisió de García Damborenea va sorprendre els seus companys de corrent intern, que el van acusar de dissoldre el corrent per l'expulsió limitada d'un d'ells, ni tan sols d'un grup, i en segon lloc de reconvertir el corrent en partit sense haver consultat ningú. És a dir, d'haver fet el mateix que critica a la cúpula del PSOE. Ja està tot dit, un PSOE bis.